

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Det vil erindres, at regeringen i mange år trods den store ungdomsarbejdsløshed har ønsket at begrænse det antal lærekontrakter, der kan indgås. Det er også velkendt, at et flertal i folketinget ikke har ønsket sådanne forbud eller begrænsninger indført i EFG-loven, idet man har anset det for væsentligt, at der er flere veje frem mod en faglig uddannelse. Nærværende forslag udspringer af en fornemmelse hos forslagsstillerne af, at regeringen i kraft af de enorme bemyndigelser, hvormed området styres, er ved at påvirke udviklingen i en retning, der ikke er ønsket af folketinget. Eksempelvis kan nævnes, at undervisningsministeren for nylig har tilskrevet samtlige bestyrelser for tekniske skoler og handelsskoler med opfordring til at skaffe praktik-, men ikke lærepladser, jfr. også punkt 2.

Denne politik er katastrofal for disse års meget store ungdomsårgange, som ville have meget større gavn af en ekstraordinær indsats for at skaffe flere lærepladser, jfr. venstres beslutningsforslag om fremskaffelse af lære- og praktikpladser (B 61). Det er øjensynlig ikke hensynet til de unge arbejdsløse, der er kommet i første række i denne sag.

Man kan ikke afvise, at der på visse områder kan være ulemper med to sideløbende lærlingeuddannelser. Der kunne muligvis være et perspektiv i at finde et fælles forløb, der forener det bedste fra de to uddannelsesformer. Men et af de elementer, der ikke må afskaffes, er muligheden for at gå fra folkeskolen ud i et læreforhold uden at skulle bruge et helt år på EFG-basisuddannelsen. Denne mulighed er af afgørende betydning for de mange dygtige, praktisk indstillede, men skoletrætte elever. Den er i pagt med nyere pædagogiske tanker om forpraktik og tidligere vekselvirkning mellem teori og praksis. Denne praktiske ungdomsuddannelse betyder for mange elever en tiltrængt oprejsning efter flere års nederlag i skolens boglige verden. Hvis man kvalte denne vej frem mod en faglig uddannelse, ville man henvise tusinder af unge

til en tilværelse som ufaglært, med alt hvad det indebærer af vanskeligheder og risiko for arbejdsløshed, hvortil kommer, at disse lærlinges uddannelse kun koster samfundet mellem halvdelen og en fjerdedel af, hvad EFG-uddannelsen koster (hvortil kommer elevstøtten i EFG-basisåret) - et forhold, ingen kan tillade sig at se bort fra i dag, allermindst undervisningsministeren.

Bemærkninger til forslagets enkelte punkter

Ad 1

Ifølge det forlig om lærlingeuddannelserne, der blev indgået i 1977, kan ministeren efter indstilling fra det faglige udvalg og med tilslutning fra erhvervslivets hovedorganisationer beslutte, at adgangen til at oprette lærekontrakter i et fag eller en branche ophæves. Der består ingen forpligtelse for ministeren til at følge de faglige udvalg, hvilket også ville være ejendommeligt, eftersom sådanne beslutninger er uhyre bekostelige for statskassen. Det må derfor være et rimeligt og selvfølgelig krav, at de bevilgende myndigheder spørges, før der træffes bindende foranstaltninger.

Man kan heller ikke se bort fra, at den ofte lange afstand til erhvervsskolerne, der er blevet voldsomt centraliseret, bl. a. på grund af EFG-systemet, virker langt mere afskrækkende på de unge, der skal begynde med at være et helt år på skolen, end på dem, der straks kommer ud på en virksomhed nærmere hjemmet. Virksomhederne ligger som bekendt langt mere spredt end skolerne.

Endelig er der den fordel ved lærekontrakterne, at de giver de unge adgang til at producere noget »virkeligt« fra starten med deraf følgende aflønning.

Ad 2

Ministeren kan naturligvis ikke ad bagveje søge at begrænse tilgangen til lærlingeuddannelserne med den virkning, at EFG reelt bliver den eneste mulighed. Derfor bør der ske en ændring af - eller gives en ændret fortolkning af - undervisningsministeriets cirkulære af 1. oktober 1980 om ung-